

KUOPIO

Kaiken voit saada!

**Kuopion
kansallinen
kaupunkipuisto –
yllättävän lähellä**

Heli Pitkänen / 044 718 5430 / heli.susanna.pitkanen@kuopio.fi

Esityksen sisältö

- Mitä kansallinen kaupunkipuisto on?
- Hoito- ja käyttösuunnitelman lyhyt esittely
- Mitä hyötyä kansallisesta kaupunkipuistosta on?
- Kärkiteemat
- Ajankohtaisia kuulumisia kansallisesta kaupunkipuistosta
- Mitäs tämä on minulle?

[Kansalliset
Kaupunkipuistot
videosarja:
Kuopio](#)

Mitä kansallinen kaupunkipuisto on?

Kaupunkiympäristössä sijaitseva puistojen, arvokkaiden kulttuuri- ja luonnonmaisemien sekä virkistysalueiden muodostama laaja kokonaisuus, jonka kehittämiseen kaupunki on sitoutunut.

Määritelty Suomen alueidenkäyttölaissa (AKL 68 §), oikeusvaikutukseton.

"Ote, 68 §

Kansallinen kaupunkipuisto

Kaupunkimaiseen ympäristöön kuuluvan alueen kulttuuri- tai luonnonmaiseman **kauneuden**, luonnon **monimuotoisuuden**, **historiallisten** ominaispiirteiden tai siihen liittyvien **kaupunkikuvallisten, sosiaalisten, virkistyksellisten** tai **muiden erityisten arvojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi** voidaan perustaa kansallinen kaupunkipuisto.

(30.12.2008/1129)"

Alueidenkäyttölaki (aiemmin maankäyttö- ja rakennuslaki), 9 luku

Kansalliset kaupunkipuistot

68 §

Kansallinen kaupunkipuisto

Kaupunkimaiseen ympäristöön kuuluvan alueen kulttuuri- tai luonnonmaiseman kauneuden, luonnon monimuotoisuuden, historiallisten ominaispiirteiden tai siihen liittyvien kaupunkikuvallisten, sosiaalisten, virkistysellisten tai muiden erityisten arvojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi **voidaan perustaa** kansallinen kaupunkipuisto. ([30.12.2008/1129](#))

Kansalliseen kaupunkipuistoon voidaan osoittaa alueita, jotka tämän lain mukaisessa **kaavassa** on osoitettu **puistoksi, virkistys- tai suojelualueeksi, arvokkaaksi maisema-alueeksi tai muuhun** kansallisen kaupunkipuiston **tarkoituksen kannalta sopivaan käyttöön.**

Puistoon osoitetaan **ensi sijassa kunnan, valtion tai muun julkisyhteisön omistuksessa olevia alueita.** Muita alueita puistoon voidaan osoittaa omistajan suostumuksella. Omistajan suostumus ei ole kuitenkaan tarpeen, jos puiston perustamispäätöksessä tai hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei anneta **aluetta koskevia 70 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä.**

([30.12.2008/1129](#))

konkretia

- *Kansalliseen kaupunkipuistoon* kuuluvan alueen kaavoituksessa ja muussa alueeseen vaikuttavassa suunnittelussa ja päätöksenteossa on **otettava huomioon puistoa koskevat määräykset**

– *Kuopion määräys: "Väinölänniemelle laaditaan asemakaava"*

- *Kansallisen kaupunkipuiston perustamispäätökseen voidaan kunnan suostumuksella ottaa alueen olennaisten arvojen säilyttämiseksi tarpeellisia määräyksiä. Muut **alueen hoidon ja käytön kannalta tarpeelliset määräykset annetaan hoito- ja käyttösuunnitelmassa, jonka kunta laatii. Hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksyy ympäristöministeriö.***

46 sivua

Kuopion kansallinen kaupunkipuisto - lyhyesti

- KKP – National Urban Park
- Suomessa 10 +1 kpl
- 2017, Suomi 100-v.
- Näe erityisyys ympärilläsi – näyteikkuna Suomen luontoon ja kehitykseen
- Teemat:
 - 2022 5-v. juhlavuosi (HKS)
 - 2023 linnut
 - 2024 kalat
 - **2025 pörriäiset**
 - 2026 kasvillisuus
 - 2027 10-v. juhlavuosi

Ympäristöministeriö on asettanut kansallisille kaupunkipuistoille seuraavat kriteerit:

1. Sisällön kriteeri

Kansallisen kaupunkipuiston täytyy sisältää

- kaupunkiluonnon **monimuotoisuuden** säilyttämisen kannalta tärkeitä **luonnonalueita**
- **kansallisen historian tai kaupungin omien kehitysvaiheiden** kannalta merkittäviä **kulttuuriympäristöjä rakennuksineen**
- puistoarkkitehtonisesti tai esteettisesti merkittäviä **puistoja ja viheralueita**.

2. Laajuuden ja eheyden kriteeri

Kansallisen kaupunkipuiston täytyy olla

- puisto- ja viherympäristönä **riittävän laaja ja häiriötön**
- viher- ja sinirakenteeltaan niin **yhtenäinen**, että kaupunkipuistoa pitkin on mahdollisuus siirtyä kaupunginosasta toiseen.

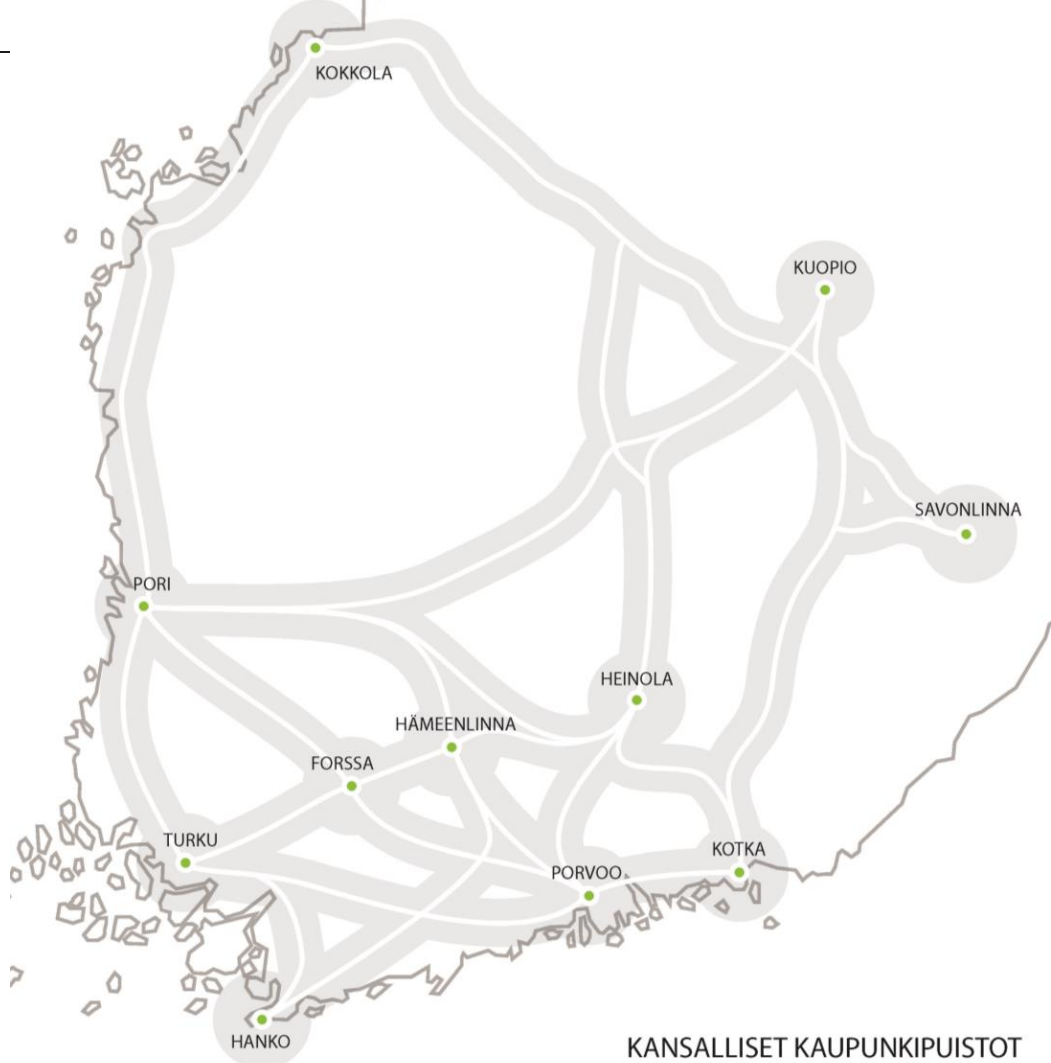
3. Ekologisuuden ja jatkuvuuden kriteeri

Ekologiselta kannalta on tärkeää, että

- alueelle muodostuu lajiston siirtymisen ja vuorovaikutuksen mahdollistavia **ekologisia käytäviä**
- alue on jatkuva eli **liittyy välittömästi** ilman selvää rajaa kaupungin **ulkopuolisiin luonnonalueisiin** tai sitä ympäröivään maaseutuun.

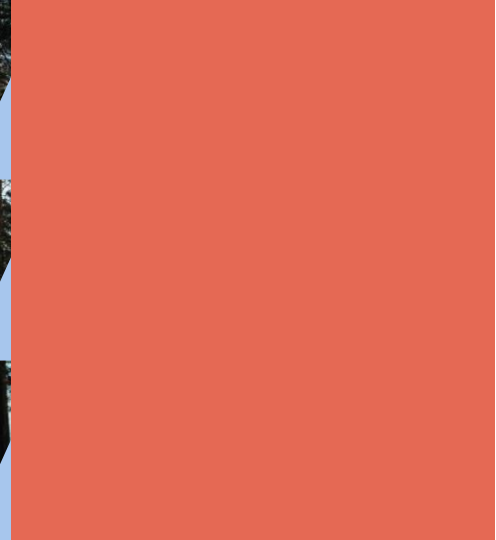
4. Kaupunkikeskeisyyden kriteeri

Kansallisen kaupunkipuiston täytyy olla osa kaupunkirakennetta eli **alkaa ydinkeskustasta** tai heti sen läheisyydestä.

**Mitä kansallisen
kaupunkipuistomme
alueeseen kuuluu?**

Keskustan
vehreitä puistoja

Arkkitehtuurin
helmiä

Laaja alue
Etelä-Kallaveden kaunista
saaristoa, sisämaan
suurjärviluontoa

Kaupan ja
kohtaamisen
paikkoja

Ainutlaatuisia
rännikatuja

” Sisämaan saaristokaupungin
kasvutarina
Kallaveden kainalossa ”

Keskustan
vehreitä puistoja

Arkkitehtuurin
helmiä

Kansallisen kaupunkipuistomme
alueeseen kuuluu

*kaupunkirakenteen ja
luonnon erityispiirteet*

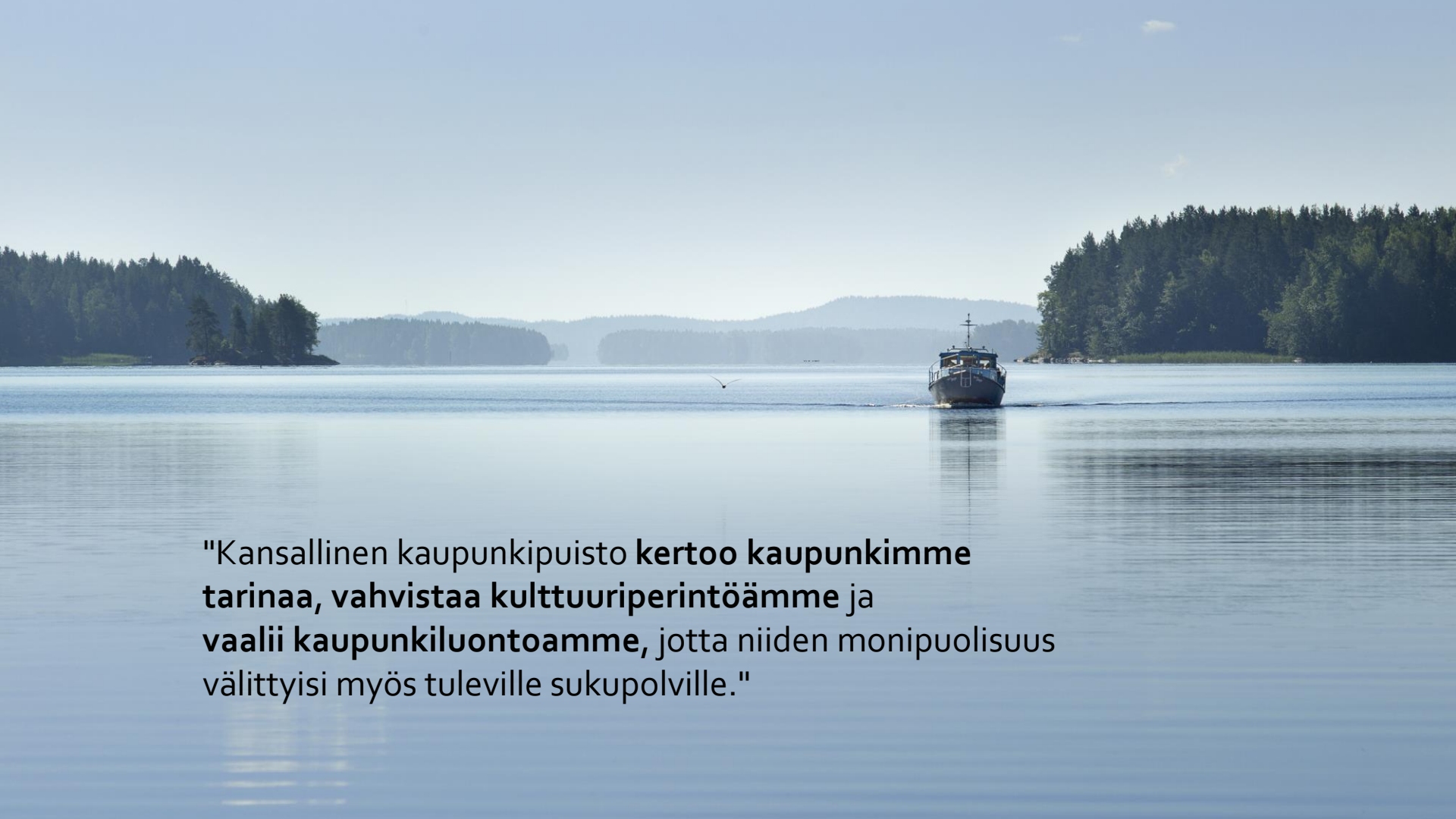
-> näiden vaaliminen, suojelu ja hoito

Kaupan ja
kohtaamisen
paikkoja

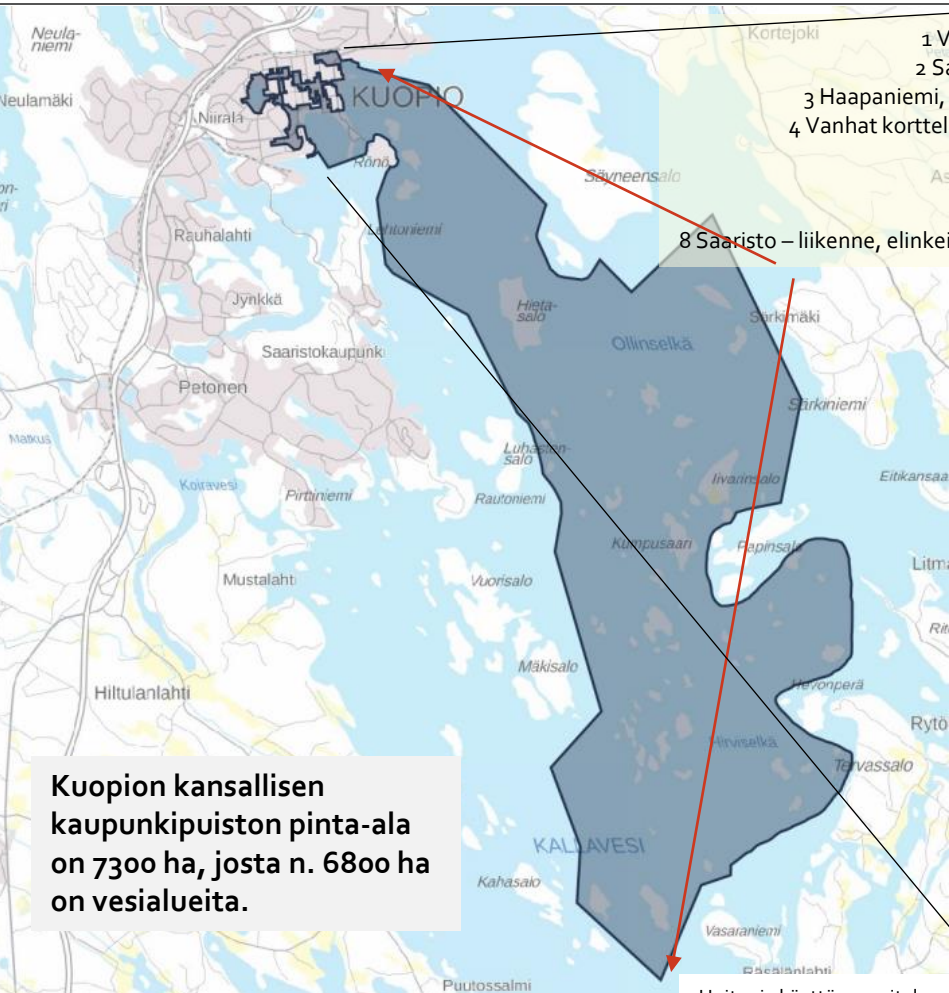
Ainutlaatuisia
rännikatuja

Laaja alue
Etelä-Kallaveden
kaunista
saaristoa, sisämaan
suurjärviluontoa

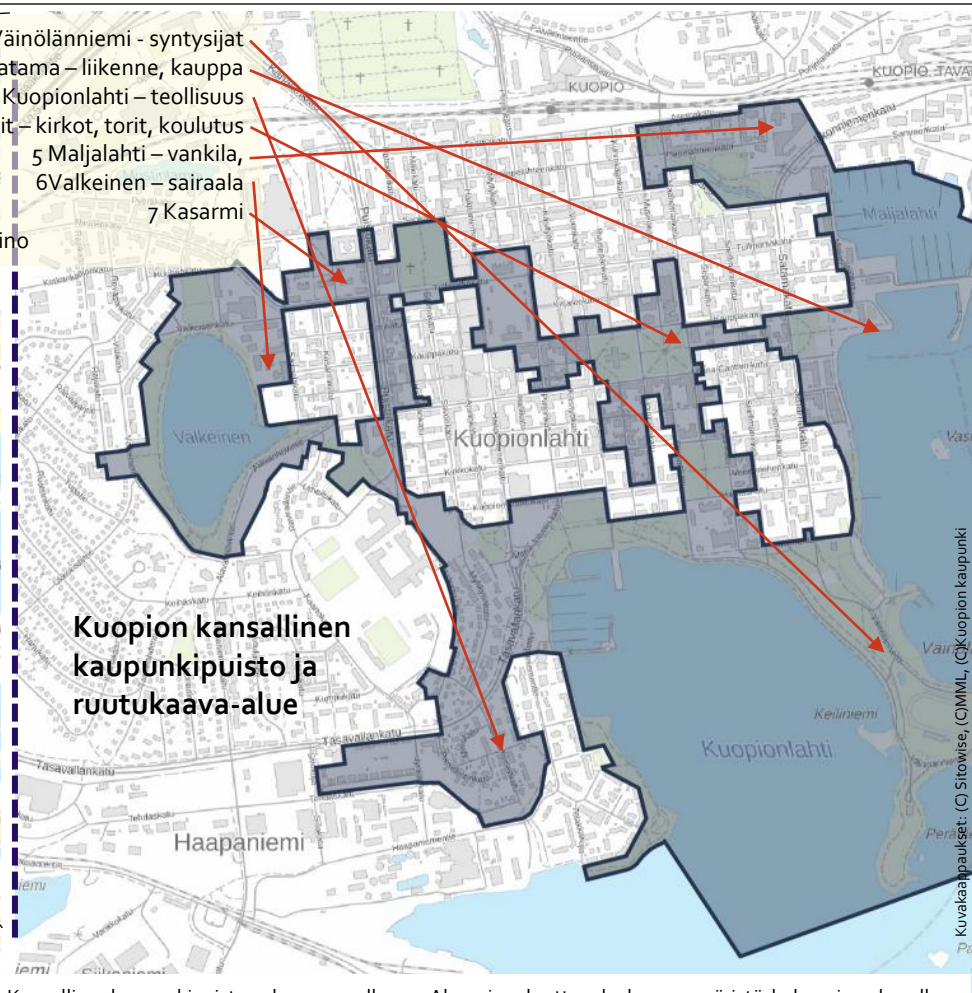

"Kansallinen kaupunkipuisto **kertoo kaupunkimme tarinaa, vahvistaa kulttuuriperintöämme ja vaalii kaupunkiluontoamme**, jotta niiden monipuolisuus välittyisi myös tuleville sukupolville."

- 1 Väinölänniemi - syntysijat
- 2 Satama – liikenne, kauppa
- 3 Haapaniemi, Kuopionlahti – teollisuus
- 4 Vanhat korttelit – kirkot, torit, koulutus
- 5 Maljalahti – vankila,
- 6 Valkeinen – sairaala
- 7 Kasarmi

8 Saari- – liikenne, elinkeino

Lisätietoa kansallisesta kaupunkipuistostamme

- kuopio.fi/kansallinen-kaupunkipuisto
- Kuopion kansallisen kaupunkipuiston esite (uudistettu, ENG-kieliversio)
- Kansalaisopiston miniluentosarja
(Info, Linnut, Saaristo, Puistot ja rakennukset sekä Pinnanalainen maailma -tallenteet), (Youtube)
- Kohtaamisia - verkkojulkaisun artikkelit
- Kuopion kansallinen kaupunkipuisto -video (In English)
- Kansallisen kaupunkipuiston perustaminen Kuopioon hakemus- ja päätösmateriaalit, D360 asialla 4474/2015

Tutustu, koe ja
ihastu myös muihin
Suomen kansallisiin
kaupunkipuistoihin

kansallisetkaupunkipuistot.fi

#KaikenVoiSaada

Hoito- ja käyttösuunnitelma

*“Visio kaupunkikuvan
kehittämiselle ja hyvän
ympäristön
toteuttamiselle”*

Kuopion kaupungin laatima
hoito- ja käyttösuunnitelma käsiteltiin
kaupunginhallituksessa 24.10.2022.

Ympäristöministeriö hyväksyi suunnitelman 28.6.2023.

Mitä hoito- ja käyttösuunnitelma sisältää?

Yleispiirteisiä mutta kuitenkin konkreettisia, kaavatilanteeseen perustuvia ohjeita ja suosituksia:

- kaavoitukseen, katu-, viher- ja rakennusten suunnitteluun ja rakentamiseen
- vetovoimaisuuden, virkistyskäytön ja matkailun edistämiseen

Käytännön hoitotöitä ohjataan alue- tai omistajakohtaisesti laadittavilla hoito- ja käyttösuunnitelmissa.

Kokoava yhteistyön teema: luonto, ympäristö, kulttuuri...

LIIKKUVA
KUOPIOKULTTUURI
KUOPIO

- Tehdään aktiivisesti monipuolista yhteistyötä KKP:n käyttäjien kanssa, osallistaen erilaiset käyttäjäryhmät jo varhaisessa vaiheessa käytäntöjen ja toiminnan suunnitteluun.
 - Alueella toimivat ja KKP:n teemoihin linkittyvät yritykset, mm. brändin ja arvon mukaiset **tuotteet ja palvelut, osallistuminen tapahtumiin ja tempauksiin.**
 - Museot, mm. hyödynnetään **Kuopion museota kulttuuriympäristötiedon keskeisenä välittäjänä.**
 - **Oppilaitokset, mm. opinnäytetyöt, KKP-kohteet mukana mm. puutarhuriopiskelijoiden käytännön harjoittelussa, kansalaisopiston kurssit mukaan KKP-teemojen toteutukseen ja juhluvuosille.**
 - Lapset ja nuoret mm. **perhetapahtumien, koulujen, harrastusseurojen ja kilpailujen** kautta mukaan kehittämään KKP:n toimintaa.
 - **Asukasyhdistykset, mm. tapahtumien, sisältöjen, toiminnan ja kunnossapidon kehittämiseen ja toteutukseen.**
 - Muut KKP:n teemoihin liittyvät **yhdistykset, mm. puistokummitoiminta, kurssit, tapahtumat.**
 - Saaristossa ylläpidetään hyvää **yhteistyötä virkistysalueiden vakiokäyttäjien ja kaupungin välillä.**

**Mitä hyötyä kansallisesta
kaupunkipuistosta on?**

**Näe erityisyys
ympärilläsi**

Matkailu, kotiseuturakkaus, koulutus...

- Tapa / aihe yhdistää toimijoita
- Nostaa erityispiirteitä esille
- LAATUTAKUU

"Hoito- ja käyttösuunnitelman toimeenpano / toteutus

Kuopion kansallisen kaupunkipuiston perustaminen ja verkostoyhteistyö on ollut kaupunkisuunnitteluvetoista työryhmyöskentelyä. Jatkossa perustettava **Neuvottelukunta** kokoaa yhteen Kuopion kansallisen kaupunkipuiston toimijat, keskustelee toteutettavista hankkeista ja koordinoi toimenpiteiden toteuttajia. Neuvottelukunnan toimintaa ohjaa **ohjausryhmä**, joka huolehtii hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen seurannasta ja päätöksen teosta.

Hoito- ja käyttösuunnitelma jaetaan laajasti sekä kaupungin organisaation sisällä sekä yhteistyökumppaneille."

Hoito- ja käyttösuunnitelma, kansallisen kaupunkipuiston jatkotoimenpiteet, s. 109 ja 111.

"Toimijoiden ja sidosryhmien yhteistyöhön liittyvät toimenpiteet

Kansallinen kaupunkipuisto on **laajasti eri osaajien yhteinen asia ja poikii hyvää arvokeskustelua**. Parhaimmillaan kansallinen kaupunkipuisto kokoaa yhteiseen keskusteluun **kaavoituksen, ympäristönsuojelun, viheralueiden rakentamisen ja kunnossapidon, kulttuurihistorian, viestinnän ja markkinoinnin, matkailun, liikunnan ja virkistys** sekä kasvun ja oppimisen ammattilaiset."

"Hoito- ja käyttösuunnitelman vaikutusten arviointi

Kansallinen kaupunkipuisto on perustettu alueelle, jossa **sitoudutaan suojelemaan ja vahvistamaan luonto-, virkistys-, historia- ja kulttuuriarvoja**. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa on esitetty periaatteet, joilla suojelutavoitteet saavutetaan. Suuri osa toimenpiteistä edellyttävät jatkosuunnittelua, kuten kaavojen uusiminen ja laatiminen.

Luontokohteiden säilyminen turvataan entistä paremmin ja luonnon monimuotoisuutta lisätään rakennetuilla alueilla.

Kansallisen kaupunkipuiston **viheralueita hoidetaan niiden arvoja säilyttäen ja parantaen**. **Rakennusperinnön kunnostamista ohjataan entistä paremmin saadun arvonimen avulla ja kohteiden arvostusta parannetaan tiedon ja**

Hoito- ja käyttösuunnitelman myötä kansallisen kaupunkipuiston osa-alueet ja kohteet tulevat **paremmin saavutettaviksi niin yhteyksien paranemisen kuin tiedon lisäämisen ja palvelujen paranemisen myötä**. **Kansallisen kaupunkipuiston alueen palvelujen sekä tunnettuuden kehittämisestä hyötyy niin paikallinen virkistyskäyttäjä kuin matkailijakin."**

Kärkiteemat

- Tiedon jakaminen:
opasteet, digitaalisuus
- Kulttuuriympäristöarvojen
turvaaminen
- (vesi)luonnon monimuotoisuus,
ekologinen verkko, vedenlaatu
- Kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuudet /
laituri-peruspalvelut saaristossa
- Esteettömyys
- Vesillä liikkumisen palvelut
- Vanhat kaupunkikorttelit:
tärkeimmät näkymät

Ajankohtaista - nostot vuodelle 2025

- Pörriäiset-teema
 - **artikkeleita**: pörriäisten arvo ja teemavuoden odotukset , kevään luonnoskasvien merkitys ensiravintona, rakennetun puistoympäristön pörriäistoteutus, pörriäisten talvehtiminen (kansalaisopistolla luento ja kurssi)
 - **kasvatuslaatikot** museoilla yhteistyössä KLYYn kanssa, IngmanEdu piirrosanimaatio
- **LuontoVilkku** – joukkoliikenteellä Väinölänniemelle
- **Sääksilive** JATKU (3. kausi, Hilima pesällä uuden sulhon kanssa)
- Saaristossa **Hietasalon** esteettömän **laiturin** valmistuminen
- Vanhan Kuopion teemareitin (= omaopasteinen (**keskustan kävelykierros**)) valmistumisesta tiedottaminen ja käyttöönotto – torilta Kuopionlahden rantaan (rehtorikokous, hotellitoimijat, kesäharjoittelijaryhmäytyt, Savonialla info, ...)
- **Lajistokorttipakka** museon verkkokauppaan ja myyntiin, kouluille ja nuorisotaloille
- Esite: eng-kieliversio
- Verkostona: YM rakennettu perintömme, 3x FB, kesäkampanja Kuopio: Valkeisenlampi perheille, junalla saavutettavissa, parhaat uimapaikat

Mahdollistaminen - näkyvyys

- Kaupungin **verkkosivut & aineistot**
 - Esite: uusittu ilme, ENG-kieliversio käännetty & taittoon menossa
 - You-tube-videot teemoittain
 - Hakemus laajassa muodossa, sis. kaikki arvot -> hyödynnettävyys esim. oppiaineissa
- Vuosittainen teema ja sen blogitekstit
 - **Artikkeleita normivuonna 3-4 kpl, eri kirjoittajat omilla tyyleillään**
 - **Yhteistyötä ja tapahtumiin osallistumista teeman mukaan**
- **Tavaraa:**
 - esite, ostoskärrypoletit, rintanapit (ANNETTAVAA)
 - kannettava äänenvahvistin, ISO tunnus, (LAINATTAVAA)
 - kangasmerkki (uudet painokset), palkintoina kuksat ja uimahalliliput (ANSAITTAVAA)
- Verkostona: SOME - verkoston nettisivut, YM – vuoden teema (2025 rakennettu perintömme), 3x FB, kesäkampanja Kuopio: Valkeisenlampi perheille, junalla saavutettavissa, parhaat uimapaikat

Lisätietoa kansallisesta kaupunkipuistostamme

- kuopio.fi/kansallinen-kaupunkipuisto
- Kuopion kansallisen kaupunkipuiston esite (uudistettu, ENG-kieliversio)
- Kansalaisopiston miniluentosarja (Info, Linnut, Saaristo, Puistot ja rakennukset sekä Pinnanalainen maailma -tallenteet), **(Youtube)**
- Kohtaamisia - verkkojulkaisun artikkelit
- Kuopion kansallinen kaupunkipuisto -video (In English)
- Kansallisen kaupunkipuiston perustaminen Kuopioon hakemus- ja päätösmateriaalit, D360 asialla 4474/2015
- Hietasalon kodan avajaisten puhe – Wille Riekkinen
- Kaiken voit saada –video **(Youtube)** [Kansalliset Kaupunkipuistot videosarja: Kuopio](#)

Tutustu, koe ja
ihastu myös muihin
Suomen kansallisiin
kaupunkipuistoihin

kansallisetkaupunkipuistot.fi

#KaikenVoiSaada

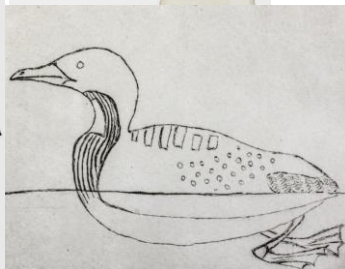
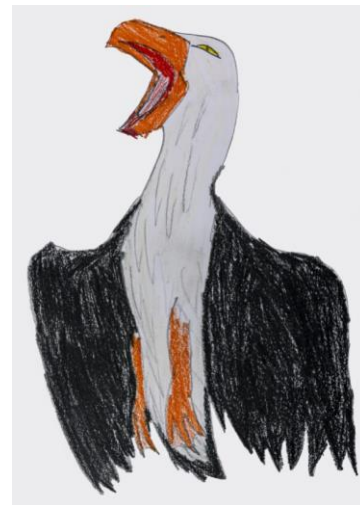
Ideoita

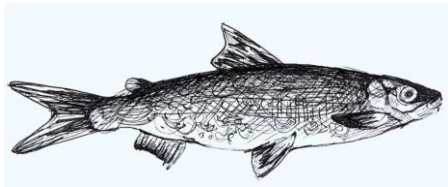
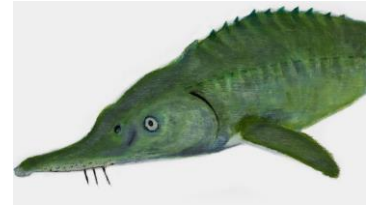
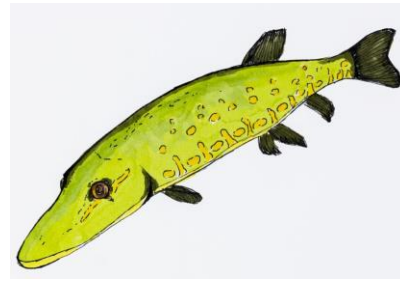
- Kansainvälistyminen – kieliversioita aineistosta matkailun tarpeisiin?
- Koululaisten kalastuspäivän palauttaminen?
- KKP Instagram?
- 2027 juhlavuosi? – KKP neuleohje?

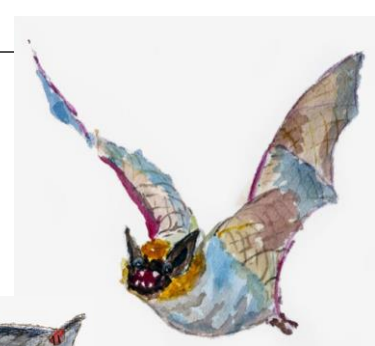

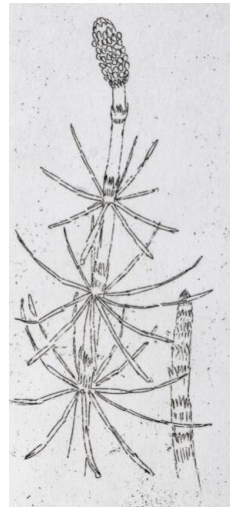
LUONTO- VILKKU

Luonto kotiovellasi

KUOPIO

Näe erityisyys
ympärilläsi

Lajistokorttipakka

LOPPUTUOTE

**Mitäs tämä on
minulle?**

**Löysitkö
kosketuspinnan?**

Miten Kuopion kansallinen kaupunkipuisto koskettaa sinua?

Mitä sinä voisit tehdä ainutlaatuisen ympäristömme vaalimiseksi?

Kiitos

kuopio.fi/kansallinen-kaupunkipuisto

Heli Pitkänen

044 718 5430

heli.susanna.pitkanen@kuopio.fi